

Manas ģimenes barikāžu stāsts

Pēc Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas rīkojuma Rīgas OMON 1991.gada 1.janvārī ieņēma Preses namu. Ar formālo iemeslu nodrošināt ikgadējo iesaukumu PSRS bruņotajos spēkos, PSRS aizsardzības ministrs Dmitrijs Jazovs 7.janvārī izdeva pavēli nosūtīt uz Baltiju desanta karaspēka vienības. 8.janvārī Rīgā slepeni ieradās PSRS Aizsardzības ministrijas augstas amatpersonas.

13.janvāra rītā, pēc PSRS karaspēka uzbrukuma Viļņas Televīzijas torņa aizstāvjiem, Latvijas Tautas frontes vadītāji Dainis Īvāns un Romualds Ražuks Latvijas Radio aicināja Latvijas iedzīvotājus pulcēties Doma laukumā. Latvijas Tautas frontes sarīkotajā protesta manifestācijā Daugavmalā sapulcējās ap 500 000 cilvēku, lai izteiktu savu atbalstu lietuviešiem un paustu gatavību turpināt uzsākto valsts neatkarības atjaunošanas ceļu.

Galvenie apsargājamie objekti bija Latvijas Republikas Augstākā Padome, LR Ministru padome, Radionams Doma laukumā, Telefona un telegrāfa centrāle Dzirnava ielā, Radio un televīzijas centrs Zaķusalā, kā arī tilti. 14.janvārī padomju milicijas specvienība OMON uzbruka barikāžu aizstāvjiem uz Vecmīlgrāvja un Brasas tiltiem. Tika apšaudītas un dedzinātas automašīnas, piekauti cilvēki.

15. janvārī OMON uzbruka Augstākās milicijas skolas ēkām Zeļļu ielā 8, Āgenskalnā. Kursantus piekāva, izlaupīja skolas ieroču noliktavu. Interfrontes vadība mītiņā stadionā K.Barona ielā sapulcināja ap 10 000 dalībnieku. Prosovjetiskās „Latvijas tautas sapulces” priekšsēdētāja Ojāra Potreki parakstītajā Latvijas sabiedrības glābšanas komitejas politiskajā paziņojumā tika paziņots, ka tā uzskata 1990.gada 4.maija deklarāciju par spēkā neesošu un Padomju Latvijai ir jāpaliek atjaunotās PSRS sastāvā. Barikāžu aizstāvji gaidīja Interfrontes mītiņa dalībnieku gājienu uz Rīgas centru, tas nenotika, bet no Padomju Armijas helikopteriem tika kaisītas Intrerfrontes skrejlapas.

16. janvārī OMON uzbrukumā barikādēm pie Vecmīlgrāvja un Brasas tiltiem ievainoja barikāžu aizstāvjus A.Dreimani, A.Podnieku, I.Gudro un nogalināja Satiksmes ministrijas auto vadītāju Robertu Mūrnieku. Cilvēki neapbruņoti devās uz barikādēm no daudzām Latvijas pilsētām. Arī no Īslīces pagasta, tolaik Leņina kolhoza. Starp šiem cilvēkiem bija arī mans onkulis, mammas brālis Normunds Bļevaitis. Viņš tolaik strādāja Leņina kolhozā par traktoristu un uz Rīgas barikādēm devās ar traktoru T 150.

17.janvārī barikāžu aizstāvji izsludināja trauksmes stāvokli. Interfrontē ietilpstošā Latvijas streiku komiteja paziņoja, ka Latvijā nodibināts fašistisks režīms. Lai izmeklētu notikumus, Rīgā ieradās PSRS Augstākās Padomes delegācija, kas, atgriezusies Maskavā, paziņoja, ka Latvijā jāievieš PSRS prezidenta pārvalde. 20.janvārī ap 100 000 demonstrantu Maskavā protestēja pret PSRS vardarbību Baltijas valstīs un prasīja M. Gorbačova, D. Jazova, B. Pugo un V. Krjučkova atkāpšanos sakarā ar 13.janvāra upuriem Viļņā.

21.janvārī Čehoslovākijas prezidents Vāclavs Havels zvanīja prezidentam Mihailam Gorbačovam un prasīja izbeigt militāros incidentus Rīgā. Arī KPFSR AP priekšsēdētājs Boriss Jeļcins izsūtīja valdības telegrammu par notikumiem Rīgā, kurā izteica līdzjūtību bojā gājušo ģimenēm un nosodīja ieroču lietošanu pret mierīgajiem iedzīvotājiem.

21. janvārī Maskavā LR Augstākās Padomes priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs tikās ar PSRS prezidentu Mihailu Gorbačovu, kas apsolīja pārtraukt militārās akcijas Rīgā. PSRS Iekšlietu ministrs Boriss Pugo noliedza, ka devis pavēli OMON vienībai uzbrukt LR Iekšlietu ministrijai.

22. janvārī Preses centrs izplatīja LR AP priekšsēdētāja Anatolija Gorbunova oficiālo paziņojumu, kurā viņš noliedza baumas par to, ka Latvijas Republikas valdība esot pieļāvusi PSRS prezidenta pārvaldes ieviešanu Latvijā. LR MP priekšsēdētāja pirmais vietnieks Ilmārs Bišers preses konferencē paziņoja, ka ar PSRS Iekšlietu ministru Borisu Pugo panākta vienošanās par OMON atgriešanos bāzēs un nelikumīgi saņemto ieroču atņemšanu.

24. janvārī LKP CK Pirmais sekretārs Alfrēds Rubiks nosūtīja vēstuli PSRS prezidentam Mihailam Gorbačovam, kurā informēja par notikumiem pēc 22. janvāra Gorbačova—Gorbunova—Rubika vienošanās un aicināja to aktīvi ieviest dzīvē. Vairākums no Rīgas aizstāvjiem pēc Latvijas valdības aicinājuma sāka atstāt barikādes. Tika izveidots Sabiedriskās drošības departaments, kas koordinēja un vadīja Tautas brīvprātīgo kārtības sargu vienību darbu.

25. janvārī OMON uzbrukuma upuru bērēs pulcējās tūkstošiem pavadītāju un LR AP izsludināja Nacionālo sēru dienu. Bērēs piedalījās arī skolēni no Īslīces pamatskolas, viņu vidū bija arī mana mamma Jolanta Bļevaite.

Barikāžu aizsardzības dalībniekiem piešķīra 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi. Tādu piešķīra arī manam onkulim par 1991. gada janvārī un augustā parādīto drošsirdību, pašizliedzību un iniciatīvu, par ieguldījumiem organizatoriskajā un apgādes darbā (2010. gada 27. oktobra 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmes valdes lēmums Nr.5, “Par apbalvošanu ar 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi”). Tiesa tas gan notika pēc viņa nāves.

